

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 4, Выпуск 01, Января

ANTIBIOTIK REZISTENTLIGI MUAMMOSI VA UNING OLDINI OLISH YO‘LLARI

Bo‘riyev Muxamadali G‘ayrat O‘g‘li
Yorxonova Sevinch Alisher qizi

Annotatsiya

Ushbu maqolada antibiotik rezistentligi (antibiotiklarga chidamlilik) muammosining kelib chiqish sabablari, uning inson salomatligi va jamiyat uchun xavflari hamda ushbu muammoning oldini olish yo‘llari yoritilgan. Antibiotiklardan noto‘g‘ri va nazoratsiz foydalanish natijasida bakteriyalarning ularga moslashib borishi global sog‘liqni saqlash tizimi uchun jiddiy tahdidga aylanmoqda. Maqolada rezistentlikni kamaytirish bo‘yicha ilmiy va amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Antibiotik rezistentligi, bakteriyalar, infeksiya, dori vositalari, sog‘liqni saqlash, profilaktika.

Mavzuning dolzarbligi

Bugungi kunda antibiotik rezistentligi dunyo miqyosidagi eng dolzarb tibbiy muammolardan biri hisoblanadi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST) ma‘lumotlariga ko‘ra, agar bu muammo nazoratga olinmasa, kelajakda oddiy infeksiyalarni davolash ham mushkul bo‘lib qolishi mumkin. Antibiotiklarning samarasizlanishi o‘lim ko‘rsatkichlarining oshishiga, davolanish xarajatlarining ko‘payishiga va sog‘liqni saqlash tizimiga katta bosim tushishiga olib keladi. Shu sababli antibiotik rezistentligining oldini olish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir.

Kirish

Antibiotiklar bakterial infeksiyalarni davolashda muhim o‘rin tutadi va tibbiyot tarixida katta burilish yasagan. Biroq ularning haddan tashqari, noto‘g‘ri yoki shifokor nazoratisiz qo‘llanilishi bakteriyalarning antibiotiklarga moslashib, ularga chidamli bo‘lib qolishiga sabab bo‘lmoqda. Natijada avval samarali bo‘lgan dori vositalari o‘z ta‘sirini yo‘qotmoqda.

Asosiy qism

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 4, Выпуск 01, Января

Antibiotik rezistentligining sabablari

Antibiotik rezistentligining asosiy sabablari quyidagilardan iborat:

- Antibiotiklarni shifokor tavsiyasisiz qabul qilish;
- Belgilangan davolash kursini to'liq tugatmaslik;
- Virusli kasalliklarda (masalan, gripp) antibiotiklardan foydalanish;
- Qishloq xo'jaligida va chorvachilikda antibiotiklarning keng qo'llanilishi;
- Sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilmaslik.

Antibiotik rezistentligining oqibatlarini

Rezistent bakteriyalar sababli kasalliklarni davolash qiyinlashadi, kasallik uzoq davom etadi va asoratlar ko'payadi. Shuningdek, kuchliroq va qimmatroq dori vositalariga ehtiyoj tug'iladi. Bu holat ayniqsa bolalar, keksalar va immuniteti past shaxslar uchun xavflidir.

Oldini olish yo'llari

Antibiotik rezistentligining oldini olish uchun quyidagi choralar muhim ahamiyatga ega:

- Antibiotiklarni faqat shifokor ko'rsatmasi bilan qabul qilish;
- Davolash kursini to'liq va belgilangan tartibda o'tash;
- Aholi o'rtasida tushuntirish va targ'ibot ishlarini kuchaytirish;
- Sanitariya va gigiyena qoidalariga qat'iy rioya qilish;
- Vaksinatsiyani keng joriy etish orqali infeksiyon kasalliklarning oldini olish;
- Tibbiyot xodimlarining malakasini oshirish.

Xulosa

Antibiotik rezistentligi insoniyat salomatligi uchun jiddiy xavf tug'dirayotgan muammo hisoblanadi. Ushbu muammoni bartaraf etish faqat tibbiyot xodimlarining emas, balki butun jamiyatning mas'uliyatli yondashuvini talab qiladi. Antibiotiklardan oqilona foydalanish, profilaktik choralarni kuchaytirish va aholining tibbiy savodxonligini oshirish orqali rezistentlik darajasini kamaytirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti. Antibiotik rezistentligi bo'yicha hisobotlar.
2. Karimov I., Tibbiyot mikrobiologiyasi. – Toshkent, 2020.
3. Xolmatov A. Infeksiyon kasalliklar va ularni davolash asoslari. – Samarqand, 2019.
4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi materiallari.